

วารสารพุทธศิลปกรรม JOURNAL OF BUDDHIST ARTS

3

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 | กรกฎาคม - ธันวาคม 2561 | Vol.1 No. 2 | July - December 2018 |

ISSN : 1905-534x (Print)
ISSN : 2697-6099 (ONLINE)

บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

การเสริมสร้างจริยธรรมตำรวจแนวพุทธ Buddhist Integration to Ethical Reinforcement Police Officer

นำพล พรหมการ์ตัน

Numpol Promkarat

ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรแมริม จังหวัดเชียงใหม่
Superintendent of Mae Rim Police Station Chiang Mai

พูนชัย ปันธิยะ

Poonchai Pathiya

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Chiang Mai
Email: numpol544@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการเสริมสร้างจริยธรรมตำรวจแนว พบว่า พุทธจริยธรรม เป็นหลักการดำเนินชีวิตสำหรับให้บุคคลยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สุขของตน และส่วนรวม เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะประกอบความดี ละอายต่อการปฏิบัติชั่ว การเสริมสร้างจริยธรรม ในการครองตน ครองคน และครองงาน ของข้าราชการตำรวจ ทำให้การปฏิบัติหน้าที่อยู่บนพื้นฐานของการมีคุณธรรมจริยธรรม ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรของตำรวจ และเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่อย่างยั่งยืน

หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการเสริมสร้างจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ ประกอบด้วย ไตรสิกขา ฆราวาสธรรม 4 สังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร สาราณียธรรม 6 สัมปยุตธรรม 7 และทศพิธราชธรรม 10 โดยมีรูปแบบการเสริมสร้างจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ

คำสำคัญ: การเสริมสร้างจริยธรรม, ตำรวจ

Abstract

The Ethics is the principle of living for people to stretch as a guideline in practice for the sake of their own happiness and for the public happiness. This principle changes a person composed of the good attributes such as the shame of evil practices. The ethical reinforcement in the self-control, the staff control and the duty control of the police officers is aiming to perform their duties on the basis of morality and ethics, creating a good image for the police organization. It is also creating the sustainable efficiency in performance duties.

The Buddhist Principles in the ethical reinforcement of police officers are manifests that are suitable for the particular levels such as the Threefold of Trainings, the 4 Virtues of the Householder, the 4 Virtues of Social Welfares, the 4 Virtues of the Holy Abiding, the 6 States of Conciliation, the 7 Virtues of Gentleman, and the 10 Virtues of the King. The Model of Buddhist integration to Ethical Reinforcement police officers has shown completely on the 3 systematic dimensions. Here they are:

Keyword: Buddhist Integration to Ethical, Police

บทนำ

ตำรวจ เป็นองค์กรที่มีภารกิจหลักในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินให้แก่ประชาชน ตลอดจนการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจมีความใกล้ชิดกับประชาชน อีกทั้งเป็นความหวัง และเป็นที่พักของประชาชนเมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้น การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ นับว่ามีความสำคัญที่จะสร้างความเชื่อถือ ศรัทธา ต่อประชาชน ซึ่งที่ผ่านมาข้าราชการตำรวจบางนายประพฤติดวินัยของตำรวจหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้อง ทำให้ภาพลักษณ์ของข้าราชการตำรวจโดยทั่วไปเป็นด้านลบ ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ เช่น การไม่ได้รับความร่วมมือจาก

ประชาชน การถูกตำหนิ ตีเตียน ดังนั้นข้าราชการตำรวจจึงต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นข้าราชการตำรวจที่ดี มีความภาคภูมิใจ ในศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิของความเป็นตำรวจอาชีพ เป็นที่เชื่อมั่น ศรัทธาของประชาชน และเกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ในปัจจุบัน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้รับการร้องเรียนการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจเป็นจำนวนมากทั้งที่เป็นปัญหาส่วนตัว และส่วนงานที่ปฏิบัติ โดยพบว่าการร้องเรียนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจมากที่สุด ประกอบด้วย งานสอบสวน งานจราจร งานสายตรวจ และงานสืบสวน โดยแบ่งเป็นการร้องเรียนข้าราชการตำรวจที่ทุจริตต่อหน้าที่มีการเรียกรับทรัพย์สิน การทุจริตจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่ายเงินเท็จ การยกยอกของกลางในคดี การไม่รับคดีหรือปิดเบือนคดี การกลั่นแกล้งจับกุม การซ้อมทำร้ายผู้ต้องหา และปฏิบัติหน้าที่มีขอบอื่น ๆ รวมเฉลี่ยปีละกว่า 500 เรื่อง และที่สำคัญมีการร้องเรียนด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณของข้าราชการตำรวจว่า เข้าไปเกี่ยวข้องกับบอขายมุก สิ่งผิดกฎหมาย การกระทำผิดอาญาด้านต่างๆ การใช้วาจาไม่สุภาพ หรือเลือกปฏิบัติต่อประชาชน มีความเกียจคร้านล่าช้าในการทำงาน ดูหมิ่นข่มเหงรังแกประชาชน มีปัญหาครอบครัวชู้สาว และปัญหาการไม่ให้ความเป็นธรรมกับประชาชน รวมทั้งสิ้นปีละกว่า 2,500 เรื่อง (สถิติร้องเรียนร้องทุกข์แจ้งข้อมูลเบาะแสต่างๆ ตั้งแต่ ตุลาคม 2558 ถึงกันยายน 2559, สำนักงานจรตำรวจ)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 279 บัญญัติว่ามาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรม ที่กำหนดขึ้น และพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 77 ซึ่งบัญญัติให้ข้าราชการตำรวจต้องถือ และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี และจรรยาบรรณของตำรวจตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร. และต้องรักษาวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัด การที่ข้าราชการตำรวจต้องเป็นที่พึ่งสำคัญของประชาชน ในด้านอำนวยความปลอดภัย และยุติธรรม ข้าราชการตำรวจ จึงต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นตำรวจของ

ประชาชนอย่างแท้จริง คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ จึงได้ออกกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. 2551 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน 2551 เป็นต้นมา โดยได้กำหนดให้ใช้ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณเป็นกรอบแห่งการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการตำรวจ และต่อมาได้ออกกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553 แก้ไขปรับปรุง กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.2551

ซึ่งจากกฎระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในเรื่องการกำหนดใช้ประมวลจริยธรรม และจรรยาบรรณของตำรวจดังกล่าว มีจุดประสงค์มุ่งเน้นในการเสริมสร้าง และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของข้าราชการตำรวจ เพื่อให้ข้าราชการตำรวจ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการปฏิบัติงานด้วยหลักจริยธรรม และจรรยาบรรณของตำรวจ โดยตระหนักถึงปัญหาเชิงจริยธรรม และเข้าใจหลักพฤติกรรมศาสตร์ เชิงจริยธรรม จาริต ประเพณี วัฒนธรรมของคนในชาติ ให้มีความสำนึกในความถูกต้อง และชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่รับใช้ประชาชน มีจิตสาธารณะ เสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง และร่วมมือร่วมใจกันนำคุณธรรม จริยธรรม ไปประพฤติปฏิบัติในหน้าที่ราชการให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นนั้น ข้าราชการตำรวจจึงควรต้องมีการพัฒนาด้านร่างกาย และจิตใจ โดยจะเน้นหนักไปที่การพัฒนาด้านจิตใจ โดยยึดถือหลักพุทธธรรมในทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการบูรณาการแก้ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อให้การเสริมสร้างจริยธรรมประสบผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม

การเสริมสร้างจริยธรรมตำรวจแนวพุทธ

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมตำรวจ จากปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจในปัจจุบัน ทำให้ประชาชนขาดความไว้วางใจ ขาดศรัทธาในตัวของตำรวจ อันสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ โดยส่วนใหญ่มักจะมีการใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขต หรือไม่ก็ใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง และพวกพ้องมีกิจกรรมยาเทาว่าร้ายต่อประชาชน ทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อ

ตำรวจ ทั้งนี้แนวทางการเสริมสร้างจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ โดยการนำประมวลจริยธรรมตำรวจมาบังคับใช้อย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ จึงต้องยึดหลักพุทธธรรมในทางพระพุทธศาสนามาร่วมบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้เกิดกระบวนการผสมผสานเชื่อมโยงองค์ความรู้ตามหลักพุทธธรรมกับกระบวนการทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าด้วยกันอย่างสอดคล้องเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเสริมสร้างชีวิตตระหนักในการทำความดี ซึ่งเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบตามหลักการที่ถูกต้อง และยังเสริมสร้างความมั่นคง ความสงบสุขของสังคม ทั้งนี้การปฏิบัติตนเป็นคนดีด้วยการประพฤติดี ประพฤติชอบโดยยึดหลักพุทธธรรม ถือเป็นรูปแบบของการเสริมสร้างจริยธรรม ซึ่งต้องเริ่มต้นที่การปลูกฝัง อบรม ฝึกฝนด้านจิตใจให้เป็นคนดีมีศีลธรรม มีจริยธรรม มีทัศนคติที่ถูกต้อง มีค่านิยมที่เหมาะสมดีงาม ซึ่งจะสามารถพัฒนาตนเองให้มีจิตสำนึก มีอุดมการณ์ มีความสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ สามารถพัฒนาหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์กับครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และประชาชน ในแง่ของการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในองค์กรมีความสุข เกิดความรัก สามัคคีกัน พร้อมทั้งจะทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถนำไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ

ทั้งนี้ จากการศึกษาหลักพุทธธรรมที่ใช้ในการเสริมสร้างจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ โดยพิจารณาหลักพุทธธรรมที่เหมาะสม เพื่อใช้แก้ปัญหาหรือ บรรเทาปัญหานั้นๆ อันมีผลที่จะทำให้การเสริมสร้างจริยธรรมของข้าราชการตำรวจประสบผลสำเร็จ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมตำรวจในการครองตน

1.1 ด้านความรู้ความสามารถของข้าราชการตำรวจ

ปัญหาด้านความรู้ความสามารถของตำรวจ เกิดจากกลไกการควบคุมด้านความรู้ความสามารถของตำรวจ ที่บางครั้งมีการปฏิบัติงานโดยไม่ได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากภาวะกดดันในการทำงาน มีปัญหาเศรษฐกิจการเงินส่วนตัว หรือการทำงานโดยมีผลประโยชน์ตอบแทน อีกทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วนไม่ได้พัฒนาความรู้ทางด้านกฎหมาย ทำให้ไม่สามารถอำนวยความยุติธรรมได้อย่างแท้จริง และบางครั้งมีการใช้ความรู้ความสามารถในการให้บริการประชาชนอย่างไม่เท่าเทียมกัน

ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการสร้างกลไกควบคุมขึ้นมากมาย ทั้งภายใน และภายนอกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำตัวชี้วัดค้ำรับรองปฏิบัติราชการ การตรวจราชการ การรับเรื่องร้องเรียน การดำเนินการทางวินัย และจรรยาบรรณตำรวจ รวมถึงการควบคุมตรวจสอบจากองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

การนำหลักไตรสิกขา ซึ่งเป็นหลักพุทธธรรมหลักใหญ่ทางพระพุทธศาสนา มุ่งเน้นกระบวนการในการเสริมสร้างจริยธรรม อีกทั้งเป็นหลักธรรมที่เป็นองค์ประกอบแห่งการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต มี 3 ด้าน คือ พุทธกรรม จิตใจและปัญญา ประกอบด้วย

1) อธิศีลสิกขา ซึ่งเป็นการฝึกฝนพัฒนาด้านพฤติกรรม เป็นข้อปฏิบัติสำหรับฝึกรูปธรรมในทางความประพฤติ การพัฒนาการควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออกทางกายและวาจา เพื่อไม่ให้กระทำความผิดทางกายและวาจา พัฒนาพฤติกรรมทางกายและวาจา

2) อธิจิตตสิกขา เป็นการฝึกฝนพัฒนาในด้านจิตใจ เพราะจิตใจเป็นฐานของพฤติกรรม เนื่องจากพฤติกรรมทุกอย่างเกิดขึ้นจากความตั้งใจ หรือเจตนา และเป็นไปตามเจตจำนงและแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลัง ถ้าจิตใจได้รับการพัฒนาให้ตั้งงามแล้ว ก็จะควบคุมดูแลและนำพฤติกรรมไปในทางที่ตั้งงามด้วย

3) อธิปัญญาสิกขา เป็นการพัฒนาปัญญา ซึ่งมีความสำคัญสูงสุด เพราะปัญญาเป็นตัวนำทางและควบคุมพฤติกรรมทั้งหมด คนเราจะมีพฤติกรรมอะไร อย่างไร และแค่นั้น ก็อยู่ที่ว่าจะมีปัญญาชี้แนะหรือบอกทางให้เท่าใด และปัญญาเป็นตัวปลดปล่อยจิตใจ ให้ทางออกแก่จิตใจ เพื่อการพัฒนาตนเองให้มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ตั้งงามและเหมาะสม

จากพฤติกรรมการใช้ความรู้ความสามารถของข้าราชการตำรวจ ไปในทางที่ไม่เหมาะสม อันเกิดจากการขาดการพัฒนาด้านพฤติกรรม ด้านจิตใจ และด้านการใช้ปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรองในการปฏิบัติหน้าที่ข้างต้น จึงทำให้เกิดปัญหาในการใช้ความรู้ความสามารถของตนเองไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควรดังกล่าว ทั้งนี้หากนำหลักพุทธธรรมในเรื่องของไตรสิกขามาบูรณาการ จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาแก้ไข ปัญหาข้างต้น และเสริมสร้างจริยธรรมด้านความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้สามารถพัฒนาตนเองให้มีความประพฤติที่ตั้งงาม ทำให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้าด้วย

ความยั่งยืน

1.2 ด้านความประพฤติส่วนตัวของข้าราชการตำรวจ

ปัญหาด้านความประพฤติส่วนตัว เกิดจากกลไกการควบคุมด้านความประพฤติส่วนตัวของตำรวจที่ไม่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ หรือ ฟุ่มเฟือย และที่สำคัญมักประพฤติผิดกฎหมายเสียเอง โดยที่กลไกที่มีอยู่ใช้ไม่ได้ผล เนื่องจากค่านิยมที่ถ่ายทอด ต่อ ๆ กันมาถึงลักษณะความเป็นอยู่ของตำรวจที่จะต้องมีความเป็นอยู่ที่ร่ำรวย สะดวกสบาย โดยไม่ได้มองถึงสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่

การนำหลักฆราวาสธรรม 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่แสดงให้เห็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตที่ดีที่สมบูรณ์ เป็นแบบอย่างที่ดีที่สังคมต้องการ และเป็นคุณสมบัติขั้นพื้นฐานประจำตน ประกอบด้วย

1) สัจจะ เป็นผู้มีความจริงใจต่อผู้อื่น จะทำให้ตนเองได้รับความเคารพนับถือ จริงใจต่อบ เพราะการรักษาคำพูด มีความมั่นคงหนักแน่น ไม่โลเล ความซื่อตรงต่อตนเอง ซื่อตรงต่อคู่ครองต่อภารกิจการทำงาน

2) ทมะ เป็นการฝึกตนหรือการข่มใจ การฝึกปรับปรุงตน การรู้จักข่มใจบังคับควบคุมตัวเอง

3) ขันติ มีความความอดทน ความเข้มแข็ง ความทนทาน การอดทนต่อความลำบาก การมีจิตใจเข้มแข็งหนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งยั่ว หรืออบายมุขต่างๆ อีกทั้งต้องมี

4) จาคะ การสละวัตถุสิ่งของ หรือการบริจาค คือการเสียสละ ไม่หวังผลตอบแทนลักษณะของการให้ โดยมุ่งเพื่อประโยชน์ผู้อื่นเป็นหลัก มีความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐาน สามารถฝึกตน และรักษาใจบังคับตัวเองเพื่อให้ลดละกิเลส และรักษาสัจจะ มีความอดทนกับคำพูดหรือการกระทำของผู้อื่นที่เราไม่พอใจ สามารถสร้างเกียรติยศ สร้างปัญญา สร้างทรัพย์สมบัติ และสร้างหมู่ญาติมิตร ทำให้มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการนำหลักพุทธธรรมในเรื่องฆราวาสธรรม 4 มาบูรณาการ สามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาข้างต้น และเสริมสร้างจริยธรรมด้านความประพฤติส่วนตัว และสามารถเพื่อพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมตำรวจในองค์กรคน

2.1 ด้านบริหารจัดการองค์กรของข้าราชการตำรวจ

ปัญหาด้านบริหารจัดการองค์กร เกิดจากกลไกในการควบคุมการบริหารงานองค์กรของตำรวจที่ไม่ใช้ระบบคุณธรรมในการพิจารณาการให้ความดีความชอบ การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การแต่งตั้งโยกย้าย ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องปรับตัวให้สามารถอยู่ในสังคมตำรวจปัจจุบันได้ ถึงแม้จะเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง อีกทั้งค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์ ไม่ได้ได้รับความสนใจจากผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องไปแสวงหาเอาเอง

การนำหลักสาราณียธรรม 6 ซึ่งเป็นหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน เป็นธรรมที่เป็นพลังในการสร้างความสามัคคีภายในองค์กร ประกอบด้วย

1) เมตตาทายกรรม ซึ่งเป็นการกระทำหรือการแสดงออกทางกายที่ประกอบด้วยเมตตา ด้วยกิริยาที่สุภาพ เรียบร้อย อ่อนโยน เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้พบเห็นเกิดความชื่นชม มีความสุข

2) เมตตาวจีกรรม เป็นการแสดงออกทางวาจาด้วยความเมตตา ด้วยถ้อยคำพูดที่ดี คำพูดที่สุภาพ ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้ฟัง ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้ที่ได้ยินได้ฟังได้รับรู้ เป็นสิ่งเตือนใจและเป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการกระทำคุณงามความดี

3) เมตตามโนกรรม เป็นความตั้งใจปรารถนาดีต่อกัน นึกคิดแต่ในสิ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่กัน อันเกิดจากความเมตตา

(4) สาธารณโภคี เป็นการรู้จักแบ่งสิ่งของที่ได้มาโดยชอบธรรมให้กัน และกันตามโอกาสอันควร เพื่อแสดงความรักความหวังดีต่อผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน

5) ศีลสามัญญตา การไม่ล่วงเกินกัน ทางกาย วาจา ใจ มีความประพฤติ

ดีงามต่อกัน

6) ทิฐีสัมมัญญตา เป็นการมีความเห็นร่วมกันในความถูกต้องตามคลองธรรม หรือ จาริตอันดีงาม เข้าใจในการกระทำนั้นๆร่วมกัน ไม่ขัดแย้ง หรือขัดขวางกัน

ซึ่งธรรมทั้ง 6 ประการ เป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงาน หรือผู้ที่อยู่ร่วมกันในสังคม มีความเห็นใจกัน และมีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันทั้งต่อหน้า และลับหลัง เสริมสร้างให้เกิดความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รู้จักเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ร่วมมือร่วมใจในการทำงาน จากการบูรณาการตามหลักพุทธธรรมข้างต้น สามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างจริยธรรมด้านการบริหารจัดการองค์กร

2.2 ด้านความประพฤติต่อสังคม และส่วนรวมของข้าราชการตำรวจ

ปัญหาด้านความประพฤติต่อสังคมและส่วนรวม เกิดจากกลไกการควบคุม ด้านความประพฤติต่อสังคมและส่วนรวมที่ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำงานเพื่อผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน ตำรวจไม่มีความเสียสละเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ไม่สนใจให้ความรู้กับประชาชนเพื่อประโยชน์ของประชาชน ไม่เข้าไปช่วยชุมชนและสังคมให้เกิดความสามัคคีและกลมเกลียว ขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อสนองตอบต่อสังคม

การนำหลักสังคหัตถ์ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรม ที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคน และประสานหมู่ชนไว้ให้มีความสามัคคีกัน ประกอบด้วย

1) ทาน มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ ด้วยปัจจัยสี่

2) ปิยวาจา กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ และนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล ชักจูงในทางที่ดีงามหรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรีทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

3) อตถจริยา การทำประโยชน์แก่กัน ช่วยเหลือด้วยแรงกายและ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ บำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

4) สมานัตตตา การวางตนเสมอต้นเสมอปลายให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอทั้งต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบ ร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

จากการบูรณาการตามหลักพุทธธรรมข้างต้น สามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างจริยธรรม ให้เกิดการยึดเหนี่ยวในการสร้างความสามัคคีภายในองค์กร ไม่ให้เอนเอียงในการทำงาน มีความเข้าใจต่อพฤติกรรมของผู้ร่วมงาน และครองใจผู้ร่วมงาน ให้มีความสานึกที่จะทุ่มเท รับผิดชอบต่อประชาชนอย่างจริงจัง

2.3 ด้านการอำนวยความสะดวกของข้าราชการตำรวจ

ปัญหาการอำนวยความสะดวกที่เกิดจากกลไกการควบคุมด้านการอำนวยความสะดวกที่สำคัญของตำรวจคือการควบคุมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการอำนวยความสะดวกให้มีความยินดี และเต็มใจที่จะให้บริการประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ

การนำหลักพรหมวิหาร 4 ซึ่งเป็นหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจ และกำกับความประพฤติ ประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ซึ่งเป็นธรรมประจำใจและปฏิบัติตนต่อเพื่อนมนุษย์โดยชอบ ปราศจากดี อยากให้เขามีสุขมีจิตอันแผ่ไม่ตรีและคิดทำประโยชน์แก่ผู้อื่นความยินดี มีจิตเรียบตรง พร้อมทั้งจะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรม ปราศจากดีอยากให้อื่นมีความสุข มีจิตอันแผ่ไม่ตรีและคิดทำประโยชน์แก่ผู้อื่นมีจิตใจอยากที่จะปลดปล่อยบ่วงทุกข์ยากเดือดร้อนของผู้อื่น อีกทั้งวางใจเป็นกลาง ดำรงตนอยู่ในธรรม ไม่เอนเอียงในการทำงานเป็นหลักธรรมที่พึงมีไว้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ให้มีความเข้าใจต่อพฤติกรรมของผู้ร่วมงาน และครองใจผู้ร่วมงาน ซึ่งจากการบูรณาการตามหลักพุทธธรรมข้างต้น สามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างจริยธรรมในการอำนวยความสะดวก

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมตำรวจในกองงาน

3.1 ด้านการบริการประชาชนของข้าราชการตำรวจ

ปัญหาด้านบริการประชาชน เกิดจากกลไกการควบคุมด้านการบริการประชาชน ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วนที่ไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ไม่รับแจ้งความจากประชาชน มีการเลือกปฏิบัติในการสอบสวนดำเนินคดีต่างๆ

การนำหลักทศพิธราชธรรม 10 ซึ่งเป็นหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนา อันประกอบด้วย การให้ การเสียสละช่วยเหลือประชาชน การให้น้ำใจแก่ผู้อื่นด้วยการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ มีความประพฤติที่ดีงาม กระทำตนให้เป็นตัวอย่าง และเป็นที่เคารพนับถือของประชาชน มีความซื่อตรง ซื่อสัตย์ มีความจริงใจ ไม่หลอกลวงประชาชน ไม่ลู่อำนาจความโกรธ มีความอดทนต่อการทำงานอย่างไม่ท้อถอย และมีความเที่ยงธรรม ในการบริการประชาชน ซึ่งจากการบูรณาการตามหลักพุทธธรรมข้างต้นซึ่งเป็นหลักของการครองงาน สามารถ ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างจริยธรรมด้านการบริการประชาชน

3.2 ด้านการทุจริตคอร์รัปชันของข้าราชการตำรวจ

ปัญหาด้านการทุจริตคอร์รัปชัน เกิดจากกลไกด้านการควบคุมการทุจริต ประพฤติมิชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยใช้อำนาจหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะกับประชาชน ซึ่งควรแก้ไขที่ตัวบุคลากร การดูแลความเป็นอยู่ เงินเดือน ตลอดจนสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับ โดยกลไกควบคุมที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าหน่วยงาน ซึ่งจะต้องมีการควบคุมไม่ให้มีการทุจริต และประพฤตินิมิชอบ

การนำหลักสัปปุริสธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่แสดงถึงความเป็นคนดีที่สมบูรณ์ มีความเป็นธรรมที่เหมาะสม รู้จักประมาณ รู้จักความพอดี รู้จักขอบเขตความพอเหมาะในการทำงานในเรื่องต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปด้วยดีตามเป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งทำให้มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ว่าตนเองมีจุดอ่อน จุดแข็งอะไร แล้วดำเนินการปรับปรุงจุดอ่อนของตน ในขณะที่เดียวกันก็พัฒนาจุดแข็งของตนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงสามารถนำพาองค์กรไปสู่จุดหมายที่วางไว้ ทั้งในด้านกฎเกณฑ์ วัฒนธรรม ประเพณีขององค์กร เพื่อให้สามารถอยู่ได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้เป็นสัปปุริสชนที่เจริญด้วยคุณสมบัติควรแก่ความเคารพนับถือ ทำให้สามารถปฏิบัติการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จด้วยดี และเป็นหลักปฏิบัติในการบริหารงานให้มีความเจริญก้าวหน้า

สรุป

ตำรวจเป็นองค์กรที่มีภารกิจหลักในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินให้แก่ประชาชน ตลอดจนการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจมีความใกล้ชิดกับประชาชน อีกทั้งเป็นความหวังและเป็นที่พักของประชาชนเมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้น การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ นับว่ามีความสำคัญที่จะสร้างความเชื่อถือ ศรัทธา ดังนั้นข้าราชการตำรวจจึงต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นข้าราชการตำรวจที่ดี มีความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิของความเป็นตำรวจอาชีพ เป็นที่เชื่อมั่นศรัทธาของประชาชน และเกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จากการร้องเรียนการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่เป็นปัญหาส่วนตน และส่วนงานที่ปฏิบัติ และที่สำคัญมีการร้องเรียนด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณของข้าราชการตำรวจว่า เข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุขสิ่งผิดกฎหมาย การกระทำผิดอาญาด้านต่างๆ การใช้วาจาไม่สุภาพ หรือเลือกปฏิบัติต่อประชาชน

ดังนั้นการที่ตำรวจ ต้องเป็นที่พึ่งสำคัญของประชาชน ในด้านอำนวยความสะดวก และยุติธรรม จึงต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นตำรวจของประชาชนอย่างแท้จริง ตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ซึ่งมีจุดประสงค์มุ่งเน้นการเสริมสร้าง และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของข้าราชการตำรวจ เพื่อให้ข้าราชการตำรวจ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการปฏิบัติงานด้วยหลักจริยธรรม และจรรยาบรรณของตำรวจ โดยตระหนักถึงปัญหาเชิงจริยธรรม และเข้าใจหลักพฤติกรรมศาสตร์ เชิงจริยธรรม จารีต ประเพณี วัฒนธรรมของคนในชาติ ให้มีความสำนึกในความถูกต้อง และชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่รับใช้ประชาชน มีจิตสาธารณะ เสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง และร่วมมือร่วมใจกันนำคุณธรรม จริยธรรม ไปประพฤติปฏิบัติในหน้าที่ราชการให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นนั้น ข้าราชการตำรวจจึงควรต้องมีการพัฒนาด้านร่างกาย และจิตใจ โดยจะเน้นหนักไปที่การพัฒนาด้านจิตใจ โดยยึดถือหลักพุทธธรรมในทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการบูรณาการเสริมสร้าง แก้ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อให้การเสริมสร้างจริยธรรมประสบผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้การเสริมสร้างจริยธรรมตำรวจแนวพุทธ โดยการนำประมวลจริยธรรม ตำรวจมาบังคับใช้อย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ จึงต้องยึดหลักพุทธธรรมในทาง พระพุทธศาสนาร่วมบูรณาการ เพื่อให้เกิดกระบวนการผสมผสานเชื่อมโยงองค์ความรู้ตามหลักพุทธธรรมกับกระบวนการทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าด้วยกันอย่าง สอดคล้องเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเสริมสร้างชีวิต ตระหนักในการทำความดี ซึ่งเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบตามหลักการที่ถูกต้อง และยังเสริมสร้างความ มั่นคง ความสงบสุขของสังคม ทั้งนี้การปฏิบัติตนเป็นคนดี ด้วยการประพฤติดี ประพฤติ ชอบโดยยึดหลักพุทธธรรม ถือเป็นรูปแบบของการเสริมสร้างจริยธรรมของตำรวจ ซึ่ง ต้องเริ่มต้นที่การปลูกฝัง อบรม ฝึกฝนด้านจิตใจให้เป็นคนดีมีศีลธรรม มีจริยธรรม มี ทศนคติที่ถูกต้อง มีค่านิยมที่เหมาะสมดีงาม ซึ่งจะสามารถพัฒนาตนเองให้มีจิตสำนึก มี อุตุมการณ์ มีความสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ สามารถพัฒนาหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์กับครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และประชาชน ในแง่ของการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในองค์กรมี ความสุข เกิดความรัก สามัคคีกัน พร้อมทั้งจะทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอด จนสามารถนำพาไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ

บรรณานุกรม

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2531). **พัฒนาตน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- พระไพศาล วิสาโล. (2542). **การศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**. คณะ ครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัฐศาสตร์ ดียิ่ง, ร.ต.อ.. (2550). **ตำรวจที่ดีมีคุณภาพที่ประชาชนต้องการ**. กรุงเทพมหานคร: กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน.
- ลำดวน ศรีมณี, พ.ต.ท.ดร.. (2538). **คุณธรรมเบื้องต้นของตำรวจ**. กรุงเทพมหานคร: กองบังคับการวิชาการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ,.
- สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมธโร). (2539). **มงคลยอดชีวิต ฉบับสมบูรณ์**.

- กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมสภา.
- อัมรินทร์ อัครวงศ์. (2525). **วิธีการเสริมสร้างจริยธรรมตำรวจ สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ**. นครปฐม: โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- กัลยาณี นิลเกาะ. (2542). **บทบาทของโรงเรียนนายร้อยตำรวจกับการปลูกฝังจริยธรรมในวิชาชีพตำรวจ**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดวงเพชร สมศรี. (2557). **วิธีการพัฒนาจริยธรรมข้าราชการตำรวจเชิงพุทธบูรณาการ**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ธวัชชัย หนองบัว. (2546). **การศึกษาวิธีการพัฒนาจริยธรรมสำหรับข้าราชการตำรวจ**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภารดี พูลประภาเอี่ยมเจริญ. (2557). **กระบวนการเพิ่มคุณค่าในตนเองโดยใช้พุทธวิธีบูรณาการ**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศิริศักดิ์ นันตี. (2558). **การบูรณาการหลักการทางพระพุทธศาสนาในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์, พล.ต.ต.ดร.และคณะ. (2556). **โครงการวิจัยจริยธรรมในวิชาชีพ**. รายงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว).